

Aanvraag accreditatie basisopleiding dyslexiebehandelaar

(Inclusief expliciet verzoek voor accreditatie voor boventallige literatuur)

Titel: Basisopleiding dyslexiebehandelaar

Soort scholing: Cursus met fysieke bijeenkomsten/alleen accreditatie voor totaal

Organisatie: Psychologische Dienstverlening IJsselgroep

Omschrijving: IJsselgroep is een organisatie die bestaat uit de psychologische dienstverlening en educatieve dienstverlening. Binnen de psychologische dienstverlening bieden wij: dyslexiezorg, basis ggz, specialistische ggz en schoolbegeleiding. We hebben vestigingen en behandellocaties in de provincies: Drenthe, Overijssel, Flevoland, Gelderland.

Bezoekadres hoofdlocatie: Tweede Wormenseweg 80, 7331 VG Apeldoorn (hier is tevens ons secretariaat gevestigd)

Postadres: Postbus 10257 7301 GG Apeldoorn

Telefoonnr.: 088-093 16 16

Emailadres: niki.egberink@ijsselgroep.nl / leonie.suijkerbuijk@ijsselgroep.nl

Website: www.ijsseelgroep.nl

Gecertificeerd bij: CRKBO, Certiked (ISO). Tevens aangesloten bij het NKD.

Doelgroep voor deze cursus: Orthopedagogen of psychologen met aantekening diagnostiek die enige kennis hebben van dyslexie en zullen gaan starten of net gestart zijn met het uitvoeren van dyslexiebehandelingen.

Type nascholing: Interne cursus, beschikbaar voor interne medewerkers

Niveau: Basis

Minimum aantal deelnemers: 4

Maximaal aantal deelnemers: 12

Aantal uitvoeringen: De cursus wordt drie keer per kalenderjaar ingepland. Bij voldoende aanmeldingen zal deze doorgang vinden.

Duur cursus: De fysieke bijeenkomsten worden verspreid over twee weken. Voorafgaand aan beide bijeenkomsten worden medewerkers geacht de bijbehorende literatuur zich eigen te maken. De cursus wordt afgerond met het maken van een schriftelijke casusbeschrijving. Vier weken later dient dit te worden ingeleverd bij de docenten.

Aanwezigheidsplicht: 100%

Inschrijfgeld per deelnemer: kosteloos, hoort bij inwerktraject

Totaal aantal studiebelasting en contacturen

- Contacturen: totale duur 12 uur (2 uur taakgebied diagnostiek, 10 uur taakgebied behandeling)
- Literatuurstudie: 382 blz. Geschatte voorbereidingstijd: 25 uur (gemiddeld 15 blz. per uur)
- Schriftelijke casusbeschrijving, opdracht talentgesprek en reflectie: 3 uur

Wijze van toetsing

- Schriftelijke casusbeschrijving van één uur. De casusbeschrijving wordt beoordeeld door een van de docenten. Bij onvoldoende beoordeling is er één herkansingsmogelijkheid.
- Uitvoeren en uitwerken van een talentgesprek met collega, met een kort reflectieverslag (max 1 A4).

Informatie voor het publieke deel (programma) – PE online

In deze interne cursus krijg je actuele inzichten over diagnostiek en behandeling van ernstige, enkelvoudige dyslexie op basis van het Protocol Dyslexie Diagnostiek & Behandeling voor de zorg (PDDB 2.0). Er is aandacht voor de algemene principes die aan effectieve (evidence based) dyslexiebehandelingen ten grondslag liggen, maar het accent ligt vooral op de praktische toepassing van deze kennis in het opzetten van een behandelplan en het uitvoeren van behandeling. Je oefent aan de hand van jouw eigen casuïstiek met het opzetten van een behandelplan.

In de eerste bijeenkomst geven we inzicht in de definities van dyslexie en zoomen we in op de definitie van Blomert (protocol PDDB 2.0, 2013). We hebben aandacht voor de diagnostiek van EED (ernstige enkelvoudige dyslexie), we bespreken de huidige stand van zaken binnen de vergoede dyslexiezorg en nemen het behandelprotocol door. We hebben hierbij aandacht voor de opbouw van de behandelingen en concrete invulling van de behandelsessies.

De tweede en derde module richten zich op het aanvankelijk en voortgezet technisch lezen en spellen. We oefenen met het maken van lees- en spellinganalyses en leren dit om te zetten naar onderwijsbehoeften. We geven inzicht in de diverse leesstrategieën en nemen de deelnemers mee in de spellingopbouw binnen de ONL behandelmethode. De focus ligt op praktische vaardigheden om met de leerling in de les mee aan de slag te gaan.

Binnen een dyslexiebehandeling is het van belang om aandacht te hebben voor de werkzame processen die bijdragen aan de effectiviteit van de behandeling. In module 4 gaan we nader in op didactische en pedagogische aspecten die hieronder vallen. Zaken als feedback geven, doelen stellen, eigenaarschap van het eigen leerproces bij de leerling vergroten en het vormgeven aan een goede behandelrelatie komen aan de orde.

De diagnose dyslexie krijgen geeft voor sommige leerlingen ook emotionele gevolgen. Psycho-educatie - wat is dyslexie, wat betekent dat voor jou, hoe ga je daar mee om - speelt daarom ook een rol binnen de dyslexiebehandeling. Daarnaast hecht IJsselgroep groot belang aan het zichtbaar maken en uitvergroten van talenten van een kind met dyslexie. Deze onderwerpen staan in module 5 centraal. We laten deelnemers kennismaken met materialen, middelen en oefenen specifiek in het voeren van een talentgesprek.

Omdat de dyslexiebehandeling op school plaatsvindt, hebben we naast goed contact met ouders, ook veel aandacht voor een goede afstemming met school. Afstemming tussen alle betrokkenen - leerling, ouders, leerkracht, behandelaar - is van groot belang voor het behalen van optimale resultaten.

Aan het eind van de cursus krijgen de deelnemers een tweetal opdrachten mee. Deze opdrachten worden binnen 4 weken na afronding van de cursus ingeleverd bij de docenten en beoordeeld.

Scholingsdata 2018-2019:

- **13 en 29 november 2018**
- **5 en 14 februari 2019**
- **4 en 13 juni 2019**

- 29 oktober en 12 november 2019

Scholingsdag 1

Module 1 dyslexie, theorie, definitie en vergoede zorg

Tijd: 9.30-11.30 uur

Inhoud:

De opleiding start met een algemene theoretische oriëntatie op het begrip dyslexie en op de meest gangbare definities in Nederland, van onder andere de Stichting Dyslexie Nederland (2016) en de definitie van Blomert, in het protocol PDDB 2.0 (2013). Er wordt kort ingegaan op diagnostische processen in de vergoede en niet vergoede dyslexiezorg. We besluiten deze module met de concrete invulling van een sessie (opbouw, tijdsplan per onderdeel etc.).

Leerdoelen:

- Definities eigen maken: dyslexie EED (volgens protocol Blomert 2.0) en dyslexie volgens Stichting Dyslexie Nederland (2016).
- Kennis nemen van de diverse zorgniveaus en de poortwachtersfunctie van de zorgverlener.
- Begrippen en toetsen zoals gebruikt in behandeling eigen maken (denk aan DLE, DLV, leerrendement, standaardcores, EMT, Klepel, AVI, PI-dictee etc.).
- Koppeling tussen resultaten diagnostiek en behandeling (hoe lees je een diagnostiekverslag en hoe verwerk je dit in het behandelplan en handelingsplan).
- Inzicht verkrijgen in de opbouw van een concrete sessie en de inrichting van de zorgpaden.

Literatuur:

- Blomert, L. (2013). Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling 2.0. Geraadpleegd op 17-09-2018, https://www.nkd.nl/app/uploads/2017/10/protocol_dyslexie__diagnostiek_en_behandeling_2.0def.pdf 34 blz.
- Kuijpers, C., Wentink, H., Van Bon, W., Meeuwse-Van den Akker, M., & Kroesbergen, E. (2014). *Effectiviteit van dyslexiebehandelingen. Orthopedagogiek: Onderzoek in Praktijk*, 53, 460-474
- SDN. De Jong, P.F., De Bree, E.H., Henneman, K., Kleijnen, R., Loykens, E.H.M., Rolak, M., Struiksma, A.J.C., Verhoeven, L., & Wijnen, F.N.K. (2016). *Dyslexie: diagnostiek en behandeling. Brochure van de Stichting Dyslexie Nederland*. 56 blz.
- Toering, B., Teunissen, C., Druenen, M. van, Kamerman, D. Roelfsema, J., Grafhorst, M. van (2018). Handreiking voor de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 bij het vermoeden van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie . Geraadpleegd op 17-09-2018, <https://www.nkd.nl/app/uploads/2018/02/20180205Handreiking-voor-de-invulling-van-ondersteuningsniveau-2-en-3.pdf> 13 blz.

Module 2 lezen: achtergrond en behandeling

Tijd: 11.30-12.30 uur (pauze 12.30-13.30) / 13.30-14.30 uur

Inhoud:

We zoomen in op aanvankelijk en voortgezet technisch leesprocessen. We bespreken diverse leesstrategieën en bekijken wanneer en op welke manier deze in te zetten tijdens de behandeling. Aan de hand van videomateriaal oefenen we gezamenlijk met leesanalyses maken. Daarnaast oefenen we met het vertalen van de leesanalyse naar onderwijsbehoeften.

Leerdoelen:

- Kennismaken met het model van Struiksma en Van der Leij (2012) tav technisch lezen en

deelvaardigheden van het leesproces.

- Leesanalyses kunnen maken.
- Kennis nemen van en vaardigheden ontwikkelen in effectieve leesinterventies.

Literatuur:

Smits, A. & Braams, T. (2006). *Dyslectische kinderen leren lezen* (pp. 65-146). Boom: Amsterdam ..

Struiksmā, A.J.C., Van Der Leij, A., & Vieijra, J.P.M. (2012). *Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen* (pp. 37-62). Amsterdam: VU Uitgeverij.

Van De Broeck, W., & Geudens, A. (2016). De rol van alfabetische en woordspecifieke kennis in didactiek en interventie van technisch lezen. In W. Van Den Broeck (Eds.), *Handboek Dyslexieonderzoek* (pp. 127-152). Leuven-Den Haag: Acco.

Zeguers, M. & Snellings, P. (2016). De ontwikkeling en het trainen van leesvloeiendheid. In W. Van Den

Broeck (Eds.), *Handboek Dyslexieonderzoek* (pp. 87-108). Leuven-Den Haag: Acco.

Module 3 spelling: achtergrond en behandeling

Tijd: 14.30-16.30 uur

Inhoud:

In de opleiding komt aan bod hoe spellingproblemen zich uiten bij kinderen met (ernstige, enkelvoudige) dyslexie. We besteden aandacht de diverse deelvaardigheden van het spellingproces, we oefenen met het maken van spellinganalyses en vertalen dit naar onderwijsbehoeften. Tevens worden de theoretische achtergronden van de spellingaanpak binnen de dyslexiebehandeling besproken, waaronder het Directe Instructiemodel en kennis over de opbouw van de ONL methodiek.

Leerdoelen:

- Inzicht verkrijgen in de leerlijn spelling en de deelvaardigheden van het aanvankelijk en voortgezet spellen.
- Spellinganalyses kunnen maken en vertaling maken naar onderwijsbehoeften.
- Theorie van het directe instructiemodel eigen maken.

Literatuur:

Bosman, A.M.T. (2004). Spellingvaardigheid en leren spellen. In: Vyt, A., Aken, M. van, Bosch, J., Gaag, R. van der & Ruijsenaars, A.J.J.M. (Red.), *Jaarboek Ontwikkelingspsychologie, orthopedagogiek en kinderpsychiatrie 6*. (pp. 155-188) Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Geelhoed, J., & Rietsma, P. (1999). *Handleiding PI-dictee* (pp. 17-20). Lisse: Swets Test Publishers.

Lohmann, L. & Vink, A. (2009). *Opleiding behandelaar dyslexie* (pp. 2-8). ONL.

Schraven, J. (2009). *Zo leer je kinderen lezen en spellen. Algemene handleiding* (pp. 9-21). Apeldoorn: IJsselgroep.

Struiksmā, A.J.C., Van Der Leij, A., & Vieijra, J.P.M. (2012). *Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen* (pp. 54-55). Amsterdam: VU Uitgeverij.

Scholingsdag 2

Module 4: pedagogische en didactische benadering

Tijd: 9.30-11.30 uur

Inhoud: feedback, doelen stellen, eigenaarschap, behandelrelatie.

Tijdens deze module staan de pedagogische en didactische aanpak centraal. We bekijken welke processen bepalend zijn voor succesvol leren en maken hierbij gebruik van de theorie van Hattie

(2014) en Marzano (2008, 2010). We gaan in op het samen stellen van leerdoelen/kinddoelen (kids' skills), om het eigenaarschap te vergroten, we oefenen concreet met het geven van (proces)feedback en complimenteren/belonen. Tevens wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de behandelrelatie tussen behandelaar en kind.

Leerdoelen:

- Kennis verkrijgen over het belang van doelen stellen, feedback en eigenaarschap en de effectiviteit hiervan op de behandeling.
- Kennis maken met de theorieën van Marzano, Hattie en Furman.
- Oefenen met het geven van feedback en ervaren van het effect van de diverse soorten feedback.
- Inzicht over invloed van de behandelrelatie op de behandelresultaten.

Literatuur:

- Hattie, J. (2014). *Leren zichtbaar maken beknopte versie*. Rotterdam: Bazalt Educatieve uitgaven.
- Furman, B. (2006). *Kids' skills*, blz. 13 t/m 25 (optioneel t/m blz 158).
- Marzano, R. J. (2008). *Wat werkt in de klas?* Middelburg: Bazalt. Blz. 75-97.
- Marzano, R. J., Marzano J. S. & Pickering, D. J. (2010). *Wat werkt: Pedagogisch handelen & klassenmanagement. Evidence-based strategieën voor iedere leraar*. Middelburg: Bazalt. Blz. 47-68.

Module 5: psychoeducatie en talent

Tijd: 11.30-12.30 uur (Pauze: 12.30-13.30 uur) / Tijd: 13.30-14.30

Inhoud psychoeducatie (1 uur): We gaan in op het doel en het belang van psychoeducatie. Daarbij komen de basisprincipes aan de orde: kennis, acceptatie en zelfbeeld, handelen, individualiseren en tot slot de vertaling naar het dagelijks leven. We laten diverse materialen en middelen zien die tijdens de behandeling ingezet kunnen worden.

Inhoud talent (1 uur): Speerpunt van de IJsselgroep is het talentgericht werken volgens het gedachtengoed van Luk DeWulf. Talent zien we als iets waar je energie van krijgt, waar je ogen van gaan stralen, waar je batterij van oplaadt. Juist voor kinderen met dyslexie is het belangrijk dat de focus vaak genoeg verschuift naar je talenten in plaats van je beperkingen als gevolg van de dyslexie. We oefenen met het voeren van talentgesprekken en het vertalen van deze talenten in onderwijsbehoeften.

Leerdoelen:

- Kennis nemen van theorie, doel en belang van psycho-educatie en presentatie van verschillende materialen.
- Kennis maken met de achterliggende theorie van talent en oefenen met het voeren van talentgesprekken en het inzetten van talenten binnen de behandelsetting.

Literatuur:

- Brocatus, N. & Vermeersch, K. (2012). *Werkmap psycho-educatie bij dyslexie: handleiding*. blz 20-23. Garant: Apeldoorn Antwerpen.
- DeWulf, L. (2016). *Ik kies voor mijn talent*. Lannoo Campus: Houten. blz 23-42.

Module 6: Afstemming en relatie ouders en school

Tijd: 14.30-16.30 uur

Inhoud: We bespreken het belang van een goede afstemming met ouders en school en hoe we dit borgen in onze dyslexiebehandeling. We oefenen met het voeren van "slecht nieuws gesprekken" (bv onvoldoende motivatie cliënt of cliëntstelsel, onvoldoende therapietrouw etc.) en hoe je hierop

een actieplannetje kunt maken. Daarnaast bespreken we adviezen voor de afstemming tussen behandeling en de gebruikte methodes op school.

Leerdoelen:

- Inzicht in stappen van een slecht nieuwsgesprek en leren de stappen in de praktijk te brengen met gebruikmaking van een stappenplan.
- Informatie over huiswerkoverdracht, gebruik van logboeken, rol van ouders bij het maken van huiswerk, coaching van ouders.
- Afstemming tussen behandelmethode en lees-/spellingonderwijs in de klas. Tips voor de leerkracht.

Literatuur:

- Onderzoeksverslag van de leerkring ouderbetrokkenheid van Samen in Ontwikkeling. Geraadpleegd op 17-9-2018, <https://www.sameninontwikkeling.nl/getattachment/Samen-onderzoeken/Ouderbetrokkenheid/Thuisbetrokkenheid/Onderzoeksverslag-Ouderbetrokkenheid-en-dyslexiebehandeling.pdf>

Resultaat:

Na afloop van de cursus beschik je over theoretische kennis en praktische vaardigheden voor het uitvoeren van een gespecialiseerde dyslexiebehandeling, van kinderen met ernstige, enkelvoudige dyslexie. Je bent beter in staat om een behandeling af te stemmen, passend bij de specifieke leerbehoeften van een kind, waarbij je zelf in staat bent psychoeducatie en talentontwikkeling in te passen in de behandeling van dit kind.

Toetsing:

Maximaal 4 weken na de opleidingsdagen leveren de deelnemers twee opdrachten in:

- De deelnemer stelt met behulp van een onderzoeksverslag een handelingsplan op met concrete doelen en aanpakken.
- De deelnemer voert een talentgesprek met een collega-behandelaar. Naar aanleiding van dit gesprek worden de talenten omgezet in onderwijsbehoeften en worden er passende opdrachten voor binnen de dyslexiebehandeling bij ontwikkelt. Deze uitwerking wordt gevolgd door een kort reflectieverslag (maximaal 1 A4) met inzichten, zaken waar je tegenaan liep, waar je nog behoefte aan hebt.

Na afloop:

- Worden er evaluatieformulieren uitgedeeld.
- Leveren de deelnemers hun schriftelijke opdrachten in. Bij een voldoende beoordeling krijgen zij een certificaat van deelname.

Docenten:

Niki Egberink - Lagerweij, MSc. is orthopedagoog-generalist NVO (lidnummer 8478). Zij is gespecialiseerd op het gebied van dyslexie en sinds de invoering van de vergoede dyslexiezorg in 2009 betrokken bij alle fases binnen deze zorg (screening, diagnostiek, behandeling). Vanaf 2013 is zij regiebehandelaar dyslexie.

Leonie Suijkerbuijk – Stoevenbelt, MSc. is orthopedagoog-generalist NVO (lidnummer 15613) en gespecialiseerd op het gebied van dyslexie. Sinds 2011 is zij betrokken bij alle fases binnen deze zorg (screening, diagnostiek, behandeling). Vanaf 2017 is zij regiebehandelaar dyslexie. Tevens heeft Leonie ervaring op het gebied van diagnostiek en behandeling binnen bggz en sggz.

Leonie Suijkerbuijk en Niki Egberink ontwikkelen gezamenlijk het dyslexiebeleid binnen IJsselgroep en zorgen voor de implementatie hiervan.

Irene Dekker-Eijgendaal MSc. is kinder- en jeugdpsycholoog SKJ. Zij is een ervaren onderzoeker en behandelaar op het gebied van dyslexie sinds 2008. Irene Dekker-Eijgendaal is verantwoordelijk voor het inwerktraject van nieuwe dyslexiebehandelaren. Daarnaast is zij ook betrokken binnen de specialistische GGZ praktijk (onderzoek en behandeling).